

Försäkringstekniska Riktlinjer

KPA Tjänstepensionsförsäkring AB (publ)

Regelverksinformation

Bolag	KPA Tjänstepensionsförsäkring AB
Beslutad av	Styrelsen
Regelverksägare	Vd KPA Tjänstepensionsförsäkring AB
Regelverksspecialist	Ansvarig aktuariefunktion KPA Tjänstepensionsförsäkring AB
Informationsklass	Öppen

Innehållsförteckning

1. Allmänna regler	2
2. Verksamhet	3
3. Principen för hur soliditeten tillgodoses för förlusttäckning i enskild verksamhetsgren	5
3.1 Regler för förlusttäckning i enskild verksamhetsgren	5
3.2 Fördelning och tilldelning	5
4. Traditionell liv – Premiebestämd tjänstepensionsförsäkring	6
4.1 Bestämning av premie	6
4.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar	8
4.3 Principer för återköp av försäkring samt överföring av försäkrings värde	9
4.4 Principer för fördelning av överskott till försäkringstagare och andra ersättningsberättigade	10
5. Traditionell liv – Förmånsbestämd tjänstepensionsförsäkring	12
5.1 Bestämning av premier	12
5.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar	13
5.3 Principer för återköp av försäkring samt överföring av försäkrings värde	15
5.4 Principer för fördelning av överskott till försäkringstagare och andra ersättningsberättigade	16
6. Fondförsäkring	17
6.1 Bestämning av premie	17
6.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar	18
6.3 Återköp och överföring av försäkringars värde	19
6.4 Fördelning av överskott till försäkringstagare och andra ersättningsberättigade	19
6.5 Periodisk utbetalning	20
7. Familjepension AKAP-KR	20
7.1 Bestämning av premier	20
7.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar	22
7.3 Återköp av försäkring och överföring av försäkringars värde	23

7.4 Fördelning av överskott till försäkringstagare och andra ersättningsberättigade	23
8. Tjänstegrupplivförsäkring TGL-KL och GL-F	23
8.1 Bestämning av premier	23
8.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar	25
8.3 Hantering av överskott	26
8.4 Återköp av försäkringar och överföring av försäkringarnas värde	26
9. Fastställandeuppgifter och ändringshistorik	27

1. Allmänna regler

Dessa försäkringstekniska riktlinjer innehåller principer för bestämmande av premier och förmåner, beräkning av försäkringstekniska avsättningar, återköp, överföring av försäkrings värde, konsolidering, fördelning och tilldelning av återbäring, periodisering av belopp samt principer för hur soliditeten ska tillgodoses i enlighet med lag och föreskrifter för tjänstepensionsföretag.

Beslut om försäkringstekniska riktlinjer, samt ändringar och avsteg, fattas av styrelsen. Styrelsen ansvarar för att riktlinjerna följs och ska fortlöpande pröva om de behöver ändras. Aktuariiefunktionen ansvarar för att föreslå förändringar av riktlinjerna till styrelsen.

KPA Tjänstepensionsförsäkring (i det följande "företaget") äger rätt att ändra försäkringstekniska riktlinjer även för redan tecknade försäkringar om ändringen inte strider mot för försäkringen gällande försäkringsvillkor. Försäkringstekniska riktlinjer, försäkringstekniskt beräkningsunderlag samt försäkringsvillkor gäller i kombination för försäkringen.

Företaget ska upprätta försäkringstekniskt beräkningsunderlag som innehåller specificerade regler och definitioner. Beslut om försäkringstekniskt beräkningsunderlag fattas av verkställande direktör (vd) efter förslag av Chefsaktuarien. Aktuariiefunktionen ska bereda möjlighet att yttra sig över förslaget innan beslut fattas. Chefsaktuarien ansvarar för uppföljning av det försäkringstekniska beräkningsunderlaget, samt för att underlagen är kompletta. Beräkningsunderlaget ska innehålla tillämpade metoder, modeller, antaganden och expertbedömningar som används i de försäkringstekniska beräkningarna. Det

försäkringstekniska beräkningsunderlaget ska innehålla ändringshistorik. Beräkningsunderlagets detaljnivå kan anpassas med hänsyn till Företagets verksamhet.

Antaganden som ligger till grund för de olika försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna ska i första hand bygga på Företagets egen erfarenhet så långt det är möjligt och data anses som tillförlitligt för sitt ändamål. Vid otillräckligt data så bör information inhämtas från försäkringsbranschen eller annan officiell statistik som stöd vid fastställande av antaganden. I fall där data för fastställandet av antagande är otillräckligt, så bör slutligt val av antaganden innehålla säkerhetsmarginaler som medför att resultatet av försäkringstekniska beräkningar är försiktigt värderade. Gällande beräkning av försäkringstekniska avsättningar ska data uppfylla legala krav på datakvalitet.

En uppföljning av samtliga antaganden, både antaganden avseende försäkringsrisk och andra antaganden, ska ske när så erfordras, dock minst vart femte år. Chefsaktuarien ansvarar för uppföljningen. Aktuariefunktionen kontrollerar uppföljningen och rapporterar till vd och styrelsen. Antaganden som varaktigt bedöms som felaktiga ska justeras.

2. Verksamhet

Företaget bedrivs enligt ömsesidiga principer.

Företaget tillhandahåller

- försäkringslösningar för arbetsgivarnas pensionsåtaganden i huvudsak inom det kommunala avtalsområdet. Detta omfattar dels anställdas individuella val av premiebestämd pension inom olika kollektivavtalsområden, dels premiebestämd pension för anställda inom avtalsområdet AKAP-KR där Företaget är förvalsalternativ
- fondförsäkring inom avtalsområdena AKAP-KR och PA-03
- alternativa pensionslösningar för arbetsgivare
- förmånsbestämda ålderspensioner tillsammans med familjepension, familjeskydd AKAP-KR och premiefrielse
- tjänstegrupplivförsäkring enligt kollektivavtal för anställda i kommuner, regioner och svenska kyrkans församling (TGL-KL) samt förtroendevalda i kommuner och regioner (GL-F).

Försäkringsteknisk Riktlinje KPA Tjänstepensionsförsäkring

Arbetsgivare som omfattas av kollektivavtal är skyldig att teckna försäkringsavtal med Företaget, med undantag för GL-F samt fortsättningsförsäkring där anslutning är frivillig.

En försäkrad som lämnar avtalsområdet TGL-KL utan att omfattas av en ny tjänstegrupplivförsäkring eller genast påbörjande kommunal tjänstepension kan ansöka om fortsättningsförsäkring.

Privat traditionell pensionsförsäkring och privat fondförsäkring är stängd för nyteckning.

TGL-KL innehåller ett allmänt efterskydd, som varar under sex månader, samt ett särskilt efterskydd, som varar längst intill 67 års ålder, som innebär att försäkringen kan ge ersättning vid dödsfall efter avslutad anställning. Det särskilda efterskyddet omfattar arbetslöshet, ny anställning utan motsvarande försäkringsskydd, hel föräldrapenning samt arbetsoförmåga. Efterskydden gäller även om försäkringsavtalet hävs efter avslutad anställning. Försäkring utfaller med ett engångsbelopp vid dödsfall och kan utges som begravningshjälp, grundbelopp samt barnbelopp. Försäkringsersättningen beror av prisbasbeloppet vid dödsfallets inträffande.

Verksamheten i Företaget klassificeras i huvudsak som tjänstepensionsverksamhet. Utöver detta finns privata pension som en ringa andel av Företagets verksamhet, vilken klassificeras som livförsäkringsverksamhet.

Företaget meddelar inte mottagen återförsäkring.

Företaget tillämpar en indelning i försäkringsgrenar och verksamhetsgrenar. Vid indelning i verksamhetsgrenar bör hänsyn, förutom till lagkrav, även tas till följande:

- För sparandeförsäkringar bör hänsyn tas till olika kundkollektiv. En viktig faktor vid indelning i kundkollektiv är försäkringstid.
- För riskförsäkring bör hänsyn även tas till typ av risk.

Vid översyn av befintliga verksamhetsgrenar bör hänsyn även tas till materialitet.

Den befintliga indelningen i verksamhetsgrenar anges i försäkringsriktlinjen för Företaget.

3. Principen för hur soliditeten tillgodoses för förlusttäckning i enskild verksamhetsgren

Företagets verksamhet ska bedrivas så att solvenskravet i enlighet med lag och föreskrifter för tjänstepensionsföretag alltid uppfylls. Företaget måste dessutom alltid uppfylla kraven på tillgångar för skuldtäckning.

Om Företaget inte uppfyller solvenskapitalkraven, eller om det finns risk för detta under de närmaste tre månaderna, ska Finansinspektionen omedelbart informeras. Styrelsen ansvarar för att en plan omedelbart upprättas i syfte att uppfylla solvenskapitalkravet. I första hand ska styrelsen pröva om kapitalbasen kan stärkas, och därefter överväga åtgärder som reducerar kapitalkravet. Sådana åtgärder ska utgå från verksamhetsgrenar dit insolvensen främst hänför sig samt aktuella solvensregler. Metoder för nedsättningar av avtalade försäkringsbelopp får inte framstå som orättvisa. Förslag till nedsättning ska framläggas för Finansinspektionen före definitivt beslut.

Om risk föreligger att överföringar av försäkringars värde till andra bolag eller återköp av kapital medför att soliditeten inte kan upprätthållas ska Företaget reducera överskottet på avtal som överförs eller återköps.

Om risk föreligger att kapital som överförs till Företaget medför att soliditeten inte kan upprätthållas ska en avgift på överfört kapital, som beräknas räcka för att säkra soliditeten, införas.

3.1 Regler för förlusttäckning i enskild verksamhetsgren

3.2 Fördelning och tilldelning

Fördelning och tilldelning av överskott ska följa kontributionsprincipen. För avtal tecknade före år 2000 gäller även skälighetsprincipen.

Enligt Företagets bolagsordning gäller att Företagets årsvinst ska sättas av till konsolideringsfonden. Konsolideringsfonden får sättas ned i enlighet med vad som anges i bolagsordningen.

En traditionell försäkring med avkastningsgaranti berättigar enligt försäkringsavtal till fördelad återbäring, en andel i Företagets överskottsmedel som, med undantag för aktiekapitalet samt fond för utvecklingskostnader, utgörs av en konsolideringsfond.

Vid fördelning av återbäring ska hänsyn tas till det riskutrymme som respektive verksamhetsgren har bidragit med.

Om ett värde uppkommer inom en verksamhetsgren men enligt kontributionsprincipen är hänförligt till en annan verksamhetsgren, får nödvändiga justeringar göras mellan verksamhetsgrenarna för att upprätthålla kontributionsprincipen.

Tilldelning av återbäring för traditionell försäkring med avkastningsgaranti sker i samband med utbetalning.

Fördelat överskott utgör en del av Företagets riskkapital och är inte garanterat. Det innebär att eventuella framtida underskott kan leda till att överskott reduceras.

4. Traditionell liv – Premiebestämd tjänstepensionsförsäkring

Denna del avser engångsbetald tjänstepensionsförsäkring som innefattar möjlighet till inbetalning av ytterligare engångspremie utan ny ansökan.

4.1 Bestämning av premie

Hälsodeklaration och riskbedömning ska föregå tecknande och mottagande av försäkring, där Företaget står en väsentlig försäkringsmässig risk. Riskbedömning ska ske enligt fastställda formulär. Undantag från detta kan beslutas av vd dels i enskilda fall, dels för grupper av försäkrade, där risk för negativt riskurval inte bedöms finnas.

Riskbedömning enligt ovan ska även ske vid ändring av försäkring, om ändringen medför en utökad försäkringsmässig risk. Undantag kan medges om utökning sker vid av Företaget på förhand definierade tillfällen. Beslut om detta fattas av vd.

4.1.1 Avkastning

Företagets långsiktiga antagande om avkastning ska bestämmas på sådant sätt att Företagets soliditet upprätthålls.

4.1.2 Dödlighet och livslängder

Antaganden om livslängd och dödlighet ska relateras till förväntat utfall för det egna försäkringsbeståndet. För att göra uppskattningar kan - utöver uppgifter som tagits fram inom det egna bolaget - även uppgifter inom försäkringsbranschen eller annan officiell statistik som stöd vid fastställande av antaganden tillämpas.

4.1.3 Rätt till ändring

Belastning för kontraktuella optioner¹ bör beaktas så att Företagets soliditet inte riskerar att försämrast.

4.1.4 Skatt

Antaganden om skattebelastning ska beräknas i enlighet med gällande regler för beskattning av livförsäkringsbolag. Belastning för säkerhet och utjämning i tiden får göras.

4.1.5 Driftskostnader

Belastning för driftskostnader ska syfta till att långsiktigt täcka försäkringens faktiska driftskostnader. Omständigheter som kan leda till olika verkliga driftskostnader mellan olika grupper av försäkringar får beaktas vid bestämning av belastning.

4.1.6 Riskförsäkringar

För riskförsäkringar ska premien fastställas för ett år i taget och vara så avvägd att den är tillräcklig för att täcka bedömd risk.

---

¹ Omfattar bl.a. rätten att ta ut pensionen temporärt istället för livsvarigt, rätten att flytta pensionskapitalet m.m.

4.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Beräkning av försäkringstekniska avsättningar sker på samma sätt oavsett om beräkningen avser finansiell redovisning eller solvensändamål.

Försäkringstekniska avsättningar består av livförsäkringsavsättning samt avsättning för fastställda och okända skador. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar för hela verksamheten ska göras med aktsamma antaganden. För livförsäkringsverksamheten sker värdering med aktsamma antaganden utifrån väsentlighetsprincipen.

Tillägg kan göras för erforderliga förstärkningar baserat på kollektiva beräkningar. Tilläggen kan avse förstärkningar av gjorda antaganden som inte kan beräknas individuellt.

4.2.1 Livförsäkringsavsättning

Den totala livförsäkringsavsättningen ska vid varje tidpunkt motsvara summan av de enskilda försäkringarnas beräknade försäkringstekniska avsättningar. Livförsäkringsavsättning utgör skillnaden mellan det förväntade kapitalvärdet av beräknade framtida kostnader och intäkter.

Avkastning

Företaget ska tillämpa en diskonteringsräntekurva i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd för tjänstepensionsföretag.

Dödlighet och livslängd

Antaganden om livslängd och dödlighet relateras till förväntat utfall för det egna försäkringsbeståndet. Därutöver används Statistiska Centralbyråns, SCB:s, framtagna årliga dödlighetsminskningar, vilka baseras på hela Sveriges befolkning som är mer homogen över tiden än Företagets bestånd.

Beräkningar ska beakta kön vid dödlighetsantagande även i de fall då premien och tekniskt återköpsvärde beräknas med könsneutrala antaganden.

Rätt till ändring

Vid beräkning av livförsäkringsavsättning ingår antaganden om materiella kontraktuella optioner i avtalen. De antaganden som tillämpas ska baseras på försäkringstagarnas beteende inom Företaget.

Skatt

Vid beräkning av livförsäkringsavsättning ingår antaganden om skattebelastning.

Driftskostnader

För driftskostnader ska antaganden göras om förväntade administrativa kostnader, anskaffningskostnader och övriga kostnader inom avtalets gränser som allokeras till befintliga försäkringsavtal. Antaganden ska även göras för skaderegleringskostnader och kostnader för kapitalförvaltning. Driftskostnadsantaganden ska utgå ifrån att Företagets verksamhet fortsätter, men inte inkludera kostnader för nyteckning och framtida icke avtalade premieinbetalningar.

4.2.2 Avsättning för oreglerade skador

Beräkningar för avsättning ska grundas på aktuella och försäkringstekniskt vedertagna metoder.

Fastställda skador avseende livförsäkring

Fastställda skador (försäkringsersättningar) ska uppskattas till sitt kända belopp med tillägg för återbäring, beräknade skaderegleringskostnader och upplupen avtalad ränta enligt försäkringsvillkor.

Okända skador avseende livförsäkring

Avsättning för okända skador avseende livförsäkring ska göras med hänsyn till Företagets erfarenhet av inträffade men i efterhand rapporterade dödsfall.

4.3 Principer för återköp av försäkring samt överföring av försäkrings värde

4.3.1 Allmänna begränsningsregler

Företaget tillhandahåller för närvarande inga produkter med rätt till återköp

Av försäkringsavtalen ska framgå vilka försäkringar som omfattas av rätten att överföra försäkringens värde.

4.3.2 Principer för beräkning av tekniskt återköpsvärde

För varje försäkring bestäms ett *tekniskt återköpsvärde* beräknat med ledning av antaganden enligt bestämning av premie som gällde vid tidpunkten för inbetalning av premie.

Det tekniska återköpsvärdet ligger bland annat, till grund vid ändring av försäkring.

4.3.3 Principer i samband med överföring av försäkrings värde

Överfört kapital bestäms av en försäkrings pensionskapital med avdrag för flyttavgift. Avgiftens storlek ska bestämmas så att den är rimligt avvägd mellan intressen för det kvarvarande kollektivet och den som utnyttjar rätten att överföra försäkringens värde.

Vid bestämning av försäkringsärsättning vid överföring av försäkrings värde till annan försäkringsgivare ska avtalad förmån värderas enligt var tid gällande flyttvärdering. Värderingen ska göras så att det kvarvarande kollektivet ej missgynnas jämfört med de som väljer att utnyttja rätten att överföra försäkringens värde.

Vid inflytt till Företaget ska avtalad förmån bestämmas utifrån inflyttat kapital, aktuell premiegrund och beslutad solvensbelastning.

4.4 Principer för fördelning av överskott till försäkringstagare och andra ersättningsberättigade

4.4.1 Beloppsandel i konsolideringsfonden

För alla försäkringar med sparande ska ett pensionskapital allokeras, *retrospektivreserv*, enligt kontributionsprincipen. Retrospektivreserven räknas successivt fram med ledning av Företagets resultat på avkastning, skatt, dödlighet och driftskostnader.

När en försäkring med sparande ska börja betalas ut beräknar Företaget om försäkringen ger rätt till återbäring och i så fall med hur stort belopp.

Avkastning

Avkastningsräntan ska bestämmas och tillgodoräknas försäkringarna månatligen i efterskott med ledning av periodens avkastning och konsolidering. Målkonsolideringsnivån är 100 procent.

Den kollektiva konsolideringsnivån beräknas månadsvis och tillåts variera mellan 95 procent och 105 procent. Om den kollektiva konsolideringsnivån befinner sig utanför intervallet ska avkastningsräntan bestämmas med en kortare utjämningsperiod i syfte att nå målkonsolideringsnivån 100 procent inom en månad.

Driftskostnad

Belastning för driftskostnader ska ske genom metoder som syftar till en skälig fördelning av driftkostnaderna mellan olika grupper av försäkringar och försäkrade.

Skatt

Tillämpad belastning för skatt ska syfta till att motsvara bolagets skattekostnader med utjämning kalenderårsvis.

Dödlighet och livslängd

Tillämpad dödlighet ska motsvara det faktiska dödlighetsutfallet varvid utjämning mellan åren får ske.

4.4.2 Principer för bestämning av tilläggsbelopp

Under försäkringstid är uppkommet överskott satt under försäkringsteknisk risk (beloppshöjning). Tilläggsbelopp p g a uppkommet överskott bestäms genom att retrospektivreserven relateras till en *prognosreserv*. Prognosreserven bestäms med ledning av Företagets aktuella erfarenhet och kan ändras under försäkringstiden. Därvid ska eftersträvas att realvärdet av utfallande pensionsbelopp inklusive återbäring ska vara så jämt som möjligt under utbetalningstiden.

4.4.3 Garanterad återbäring

Företaget tillhandahåller för närvarande inga produkter med rätt till garanterad återbäring.

4.4.4 Villkorad återbäring

Företaget tillhandahåller för närvarande inga produkter med rätt till villkorad återbäring.

5. Traditionell liv – Förmånsbestämd tjänstepensionsförsäkring

Denna del inkluderar riktlinjer för tilläggförsäkring för premiefrielse och ersättning vid sjukdom.

5.1 Bestämning av premier

Hälsodeklaration och riskbedömning ska föregå tecknande och mottagande av försäkring, där Företaget står en väsentlig försäkringsmässig risk. Riskbedömning ska ske enligt fastställda formulär. Undantag från detta kan beslutas av vd dels i enskilda fall, dels för grupper av försäkrade, där risk för negativt riskurval inte bedöms föreligga.

Riskbedömning enligt ovan ska även ske vid ändring av försäkring, om ändringen medför en utökad försäkringsmässig risk. Undantag kan medges om utökning sker vid av Företaget på förhand definierade tillfällen. Beslut om detta fattas av vd

5.1.1 Avkastning

Företagets långsiktiga antagande om avkastning ska bestämmas på sådant sätt att Företagets soliditet upprätthålls.

5.1.2 Dödlighet och livslängder

Antaganden om livslängd och dödlighet ska relateras till förväntat utfall för det egna försäkringsbeståndet. För att göra uppskattningar kan - utöver uppgifter som tagits fram inom det egna bolaget - även uppgifter inom försäkringsbranschen eller annan officiell statistik som stöd vid fastställande av antaganden tillämpas.

5.1.3 Rätt till ändring

Belastning för kontraktuella optioner bör beaktas så att Företagets soliditet inte riskerar att försämrast.

5.1.4 Skatt

Antaganden om skattebelastning ska beräknas i enlighet med gällande regler för beskattning av livförsäkringsbolag. Belastning för säkerhet och utjämning i tiden får göras.

5.1.5 Driftskostnader

Belastning för driftskostnader ska syfta till att långsiktigt täcka försäkringens faktiska driftskostnader. Omständigheter som kan leda till olika verkliga driftskostnader mellan olika grupper av försäkringar får beaktas vid bestämning av belastning.

5.1.6 Riskförsäkringar

För riskförsäkringar ska premien fastställas för ett år i taget och vara så avvägd att den är tillräcklig för att täcka risken.

Företaget får ta ut en avgift så att en försäkringstagares sammanlagda premie för försäkrade uppgår till minst ett minimibelopp per faktureringsstillfälle.

5.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Beräkning av försäkringstekniska avsättningar sker på samma sätt oavsett om beräkningen avser finansiell redovisning eller solvensändamål.

Försäkringstekniska avsättningar består av livförsäkringsavsättning samt avsättning för oreglerade skador. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar för verksamheten ska göras med aktsamma antaganden.

Tillägg kan göras för erforderliga förstärkningar baserat på kollektiva beräkningar. Tilläggen kan avse förstärkningar av gjorda antaganden som inte kan beräknas individuellt.

5.2.1 Livförsäkringsavsättning

Den totala livförsäkringsavsättningen ska vid varje tidpunkt motsvara summan av de enskilda försäkringarnas beräknade försäkringstekniska avsättningar. Livförsäkringsavsättningen utgör skillnaden mellan det förväntade kapitalvärdet av beräknade framtida kostnader och intäkter.

Avkastning

Företaget ska tillämpa en diskonteringsräntekurva i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd för tjänstepensionsföretag.

Dödlighet och livslängd

Antaganden om livslängd och dödlighet relateras till förväntat utfall för det egna försäkringsbeståndet. Därutöver används Statistiska Centralbyråns, SCB:s, framtagna årliga

dödlighetsminskningar, vilka baseras på hela Sveriges befolkning som är mer homogen över tiden än Företagets bestånd.

Beräkningarna ska beakta kön vid dödlighetsantagande även i de fall då premien och tekniskt återköpsvärde beräknas med hjälp av könsneutrala antaganden.

Rätt till ändring

Vid beräkning av livförsäkringsavsättning ingår antaganden om materiella kontraktuella optioner i avtalen. De antaganden som tillämpas ska baseras på försäkringstagarnas beteende inom Företaget.

Skatt

Vid beräkning av livförsäkringsavsättning ingår antaganden om skattebelastning.

Driftskostnader

För driftskostnader ska antaganden göras om förväntade administrativa kostnader, anskaffningskostnader och övriga kostnader inom avtalets gränser som allokeras till befintliga försäkringsavtal. Antaganden ska även göras för skaderegleringskostnader och kostnader för kapitalförvaltning.

Erforderliga avsättningar utöver vad som sker med ledning av uppgifter om enskild försäkring, får ske med hjälp av kollektiva metoder.

5.2.2 Premiefrielseförsäkring

Under tid då sjukfall inte pågår, anses förväntade kapitalvärdet av beräknade framtida kostnader för försäkringarna vara lika med det förväntade kapitalvärdet av beräknade avtalade framtida premier varför avsättningen är noll för denna del.

5.2.3 Avsättning för oreglerade skador

Beräkning för avsättning ska grundas på aktuella och försäkringstekniskt vedertagna metoder.

Fastställda skador avseende livförsäkring

Fastställda skador (försäkringsersättningar) ska uppskattas till sitt kända belopp med tillägg för beräknade skaderegleringskostnader och upplupen avtalad ränta enligt försäkringsvillkor.

Premiefrielse- och sjukförsäkring under utbetalning

Beräkning av avsättning ska ske med hjälp av aktuella antaganden om avveckling av sjukfall. Hänsyn ska tas till den försäkrades aktuella ålder och kön samt ålder vid insjuknandet

Okända skador avseende livförsäkring

Avsättning för okända skador avseende livförsäkring ska ske med hänsyn till Företagets erfarenhet av inträffade men i efterhand rapporterade dödsfall.

Okända skador avseende premiefrielse- och sjukförsäkring

Avsättning för okända skador avseende tilläggförsäkring ska ske med hänsyn till Företagets erfarenhet av sjukriser inträffade men i efterhand rapporterade sjukfall.

5.3 Principer för återköp av försäkring samt överföring av försäkrings värde

5.3.1 Allmänna begränsningsregler

Företaget tillhandahåller för närvarande inga produkter med rätt till återköp av försäkring. Undantag kan dock ske i särskilda fall efter beslut av vd vad gäller återköp.

Av försäkringsavtalet ska framgå i vilken mån försäkringsavtalet medger rätt till överföring av försäkrings värde. Företaget ska förbehålla sig rätten att ta ut avgift. Avgiftens storlek ska bestämmas så att den är rimligt avvägd mellan intressen för det kvarvarande kollektivet och den som utnyttjar rätten att överföra försäkringens värde.

5.3.2 Principer för beräkning av tekniska återköpsvärdet

För varje försäkring bestäms ett *tekniskt återköpsvärde* beräknat med ledning av antaganden enligt bestämning av premie som gällde vid tidpunkten för ikraftträdande av den enskilda försäkringen.

Det tekniska återköpsvärdet ligger bland annat till grund vid ändring av försäkring.

5.3.3 Principer i samband med överföring av försäkrings värde

Vid bestämning av försäkringsersättning vid överföring av försäkrings värde till annan försäkringsgivare ska avtalad förmån värderas enligt var tid gällande flyttvärdering. Värderingen ska göras så att det kvarvarande kollektivet ej missgynnas jämfört med de som väljer att utnyttja rätten att överföra försäkringens värde.

Vid inflytt till Företaget ska avtalad förmån bestämmas utifrån inflyttat kapital, aktuell premiegrund och beslutad solvensbelastning. Om inflyttat kapital ej täcker premien för den avtalade förmånen faktureras mellanskillnaden.

5.4 Principer för fördelning av överskott till försäkringstagare och andra ersättningsberättigade

5.4.1 Användning av konsolideringsfonden för indexering

Försäkringstekniskt överskott används i första hand till indexering enligt försäkrat kollektivavtal och i andra hand till indexering av övriga intjänade pensionsrätter.

För verksamhetsgren *Tjänstepension utan individuell överskottsfond* bör konsolideringsnivån ligga mellan 115 och 170 procent. Om konsolideringsnivån understiger 115 procent eller överstiger 170 procent ska åtgärder vidtas i syfte att konsolideringsnivån återställs till detta intervall inom tre år.

För verksamhetsgren *Tjänstepension med individuell överskottsfond* ska avkastningsräntan bestämmas och tillgodoräknas försäkringarna månatligen i efterskott med ledning av periodens avkastning och konsolidering. Målkonsolideringsnivån är 100 procent.

Konsolideringsnivån bör ligga mellan 95 procent och 105 procent. Den kollektiva konsolideringsnivån beräknas månadsvis och tillåts variera mellan 95 procent och 105 procent. Om den kollektiva konsolideringsnivån befinner sig utanför intervallet ska avkastningsräntan bestämmas med en kortare utjämningsperiod i syfte att nå målkonsolideringsnivån 100 procent inom en månad.

5.4.2 Garanterad återbäring

Företaget tillhandahåller för närvarande inga produkter med rätt till garanterad återbäring.

5.4.3 Villkorad återbäring

Företaget tillhandahåller för närvarande, inga produkter med rätt till villkorad återbäring.

5.4.4 Överskottsfond

Överskottsfond avser endast de försäkringstagare (arbetsgivare) som särskilt avtalat om överskottsfond.

Värdet av överskottsfonden utgörs vid beräkningstidpunkten av det största av återköpsvärdet och prognosreserven med avdrag för försäkringstekniska avsättningar ökade med erforderlig säkerhetsmarginal.

Överskottsfonden är en del av Företagets konsolideringsfond med avdrag för fond för utvecklingsutgifter.

5.4.5 Premiebefrielseförsäkring

För premiebefrielseförsäkring kan Företaget tilldela återbäring av uppkommet överskott genom reduktion av premie.

6. Fondförsäkring

6.1 Bestämning av premie

Hälsodeklaration och riskbedömning ska föregå tecknande och mottagande av försäkring, där Företaget står en väsentlig försäkringsmässig risk. Riskbedömning ska ske enligt fastställda formulär. Undantag från detta kan beslutas av vd dels i enskilda fall, dels för grupper av försäkrade, där risk för negativt riskurval inte bedöms föreligga.

Riskbedömning enligt ovan ska även ske vid ändring av försäkring, om ändringen medför en utökad försäkringsmässig risk. Undantag kan medges om utökning sker vid av Företaget på förhand definierade tillfällen. Beslut om detta fattas av vd.

6.1.1 Avkastning

I försäkringsavtalen ska inte ingå något löfte om avkastning.

6.1.2 Dödlighet och livslängder

Antaganden om livslängd och dödlighet ska relateras till förväntat utfall för det egna försäkringsbeståndet. För att göra uppskattningar kan - utöver uppgifter som tagits fram inom det egna Företaget - även uppgifter inom försäkringsbranschen eller annan officiell statistik som stöd vid fastställande av antaganden tillämpas.

6.1.3 Skatt

Antaganden om skattebelastning ska beräknas i enlighet med gällande regler för beskattning av livförsäkringsbolag.

6.1.4 Driftskostnader

Belastningar för driftskostnader ska syfta till att långsiktigt täcka försäkringens faktiska driftskostnader.

6.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Beräkning av försäkringstekniska avsättningar ska göras på samma sätt oavsett om beräkningen avser finansiell redovisning eller solvensändamål.

6.2.1 Försäkringsteknisk avsättning för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk

Försäkringsteknisk avsättning för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk ska som utgångspunkt utgöras av det förväntade nuvärdet av framtida kassaflöden som kan uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal.

Försäkringsteknisk avsättning kan om detta värde inte är lägre utgöras av summan av gällande inlösenvärden för enskilda försäkringar. Med inlösenvärdet menas antalet andelar multiplicerat med köpkursen för respektive fond. Med en fonds köpkurs menas det pris per fondandel som Företaget erhåller vid försäljning (inlösen) av andelar aktuell dag.

Avkastning

Företaget ska tillämpa en diskonteringsräntekurva i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd för tjänstepensionsföretag.

6.2.2 Avsättning för oreglerade skador (försäkringsfall)

Beräkning för avsättning ska grundas på aktuella och försäkringstekniskt vedertagna metoder.

Fastställda försäkringsersättningar

Fastställda försäkringsersättningar ska uppskattas till sitt kända belopp med tillägg för beräknade skadebehandlingskostnader och upplupen avtalad ränta enligt försäkringsvillkor.

6.3 Återköp och överföring av försäkringars värde

6.3.1 Återköp

För kollektivavtalsgrundad tjänstepensionsförsäkring medges inte rätt till återköp,

För övriga försäkringslösningar medger inte Företageträtt till återköp. Undantag kan dock ske i särskilda fall efter beslut av vd.

Företaget ska förbehålla sig rätten att ta ut avgift vid återköp.

6.3.2 Överföring av försäkrings värde

Företaget ska förbehålla sig rätten att ta ut avgift vid överföring av försäkringsvärde.

Försäkringens värde vid överföring ska sättas lika med inlösenvärdet minus avgift vid överföring. Företaget ska härvid särskilt uppmärksamma regler för försäkring med negativ risksumma.

6.3.3 Mottagande av försäkrings värde

Företaget kan motta försäkringsvärde som överförs från ett annat livförsäkringsföretag om överfört värde kommer från en kollektivavtalsgrundad tjänstepensionsförsäkring.

Överfört värde ska sättas lika med inlösenvärdet.

6.4 Fördelning av överskott till försäkringstagare och andra ersättningsberättigade

Försäkringsavtal ska tecknas utan rätt till återbäring. Företaget kan utge återbäring av uppkommen vinst på livsfallsförsäkring för försäkringsavtal, där reglering via justering av antaganden om livsfallsdödlighet inte är tillräckligt. Beslut om detta fattas av styrelsen.

6.5 Periodisk utbetalning

Inför utbetalning fördelas värdet på försäkringen på periodiska utbetalningar. Vid fördelningen används antaganden avseende avkastning, driftskostnader, skatt samt dödlighet. Beräkningsantagandena kan ändras, även för försäkringar vars utbetalningar har påbörjats.

6.5.1 Avkastning

Avkastningsantagande bör väljas i syfte att hålla den reala nivån på beloppen konstant över tid.

6.5.2 Driftskostnad

Belastning för driftskostnader bör syfta till att täcka Företagets beräknade faktiska driftskostnader.

6.5.3 Skatt

Antagande om skattebelastning bör beräknas i enlighet med gällande regler för beskattning av livförsäkringsbolag.

6.5.4 Dödlighet

Tillämpade dödlighetsantaganden bör relateras till förväntat utfall för det egna beståndet. Som grund för antagandena används i första hand den dödlighet som observerats inom det egna beståndet.

7. Familjepension AKAP-KR

7.1 Bestämning av premier

Premien ska bestämmas så att den förväntas bli långsiktigt hållbar.

Premien ska fastställas som en procentsats på årslönesumman med undantag för fortsättningsförsäkring där premien fastställs i krontal. Samma procentsats ska tillämpas för alla försäkrade medan krontalspremien är beräknad som en genomsnittspremie för hela beståndet.

Premien ska fastställas för ett år i taget utifrån Företagets erfarenhet samt prognos av förväntat framtida utfall.

Riskbedömning ska följa regelverket enligt kollektivavtal. Vid ändring av försäkring d.v.s. vid tecknande av fortsättningsförsäkring kan krav på hälsoprövning föregå tecknande och mottagande av försäkring om en sådan medför utökad försäkringsrisk.

7.1.1 Avkastning

Vid beräkning av premie får ett antagande om förväntad avkastning tillämpas.

7.1.2 Skatt

Antagande om skattebelastning ska beräknas i enlighet med gällande regler för beskattning av livförsäkringsbolag. Belastning för säkerhet och utjämning i tiden får göras.

7.1.3 Dödlighet och livslängd

Vid beräkning av premie ska hänsyn i första hand tas till Företagets erfarenhet och bedömning av framtida förväntat utfall om dödlighet. För att göra uppskattningar kan - utöver uppgifter som tagits fram inom det egna Företaget - även uppgifter inom försäkringsbranschen eller annan officiell statistik som stöd vid fastställande av antaganden tillämpas.

7.1.4 Sjuklighet

Vid beräkning av premie får antaganden om förväntat utfall om sjuklighet tillämpas. I första hand tas hänsyn till Företagets erfarenhet och bedömning av framtida förväntat utfall om sjuklighet. Vidare så får beräkningen beakta både den förväntade insjuknandeintensiteten och avvecklingsintensiteten för inträffade sjukfall. För att göra uppskattningar kan - utöver uppgifter som tagits fram inom det egna Företaget - även uppgifter inom försäkringsbranschen eller annan officiell statistik som stöd vid fastställande av antaganden tillämpas.

7.1.5 Övriga antaganden

Vid beräkning av premie ska hänsyn tas till Företagets erfarenhet och bedömning av framtida förväntat utfall gällande rätten till ersättning vid försäkringsfall.

7.1.6 Driftskostnader

Vid beräkning av premie ska belastning för driftskostnader beaktas, där dessa långsiktigt ska täcka försäkringarnas faktiska driftskostnader.

Företaget kan ta ut en tilläggspremie så att en försäkringstagares sammanlagda premie för dess försäkrade uppgår till minst ett minimibelopp per faktureringsstillfälle.

7.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Beräkning av försäkringstekniska avsättningar sker på samma sätt oavsett om beräkningen avser finansiell redovisning eller solvensändamål.

Försäkringstekniska avsättningar består av livförsäkringsavsättning samt avsättning för fastställda och okända skador. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar ska göras med aktsamma antaganden.

Tillägg kan göras för erforderliga förstärkningar baserat på kollektiva beräkningar. Tilläggen kan avse förstärkningar av gjorda antaganden som inte kan beräknas individuellt.

Till livförsäkringsavsättning ska även avsättning ske för ej förbrukad premie, vilken värderas pro rata temporis.

7.2.1 Livförsäkringsavsättningar

Den totala livförsäkringsavsättningen ska vid varje tidpunkt motsvara summan av de enskilda försäkringarnas beräknade försäkringstekniska avsättningar. Som livförsäkringsavsättning ska det kapitalvärdet av de framtida förväntade dödsfallsersättningarna för det försäkringsskydd de försäkrade åtnjuter sättas av.

Avkastning

Företaget ska tillämpa en diskonteringsräntekurva i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd för tjänstepensionsföretag.

Dödlighet och sjuklighet

Vid beräkning av livförsäkringsavsättning ska värderingen ta hänsyn till den försäkrades, och i tillämpliga fall förmånstagarens, förväntade risk för dödsfall och sjuklighet baserat på kön och ålder. För att göra uppskattningar kan - utöver uppgifter som tagits fram inom det egna Företaget - även uppgifter inom försäkringsbranschen, eller annan officiell statistik som stöd vid fastställande av antaganden.

Driftskostnader

Belastning för driftskostnader ska syfta till att täcka försäkringarnas faktiska driftskostnader.

7.2.2 Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador delas upp på fastställda skador och okända skador. De fastställda skadorna ska anges till sitt fastställda belopp med tillägg för beräknade skaderegleringskostnader och upplupen avtalad ränta enligt försäkringsvillkor. För okända skador ska avsättning för icke fastställda skador ta hänsyn till Företagets tidigare erfarenhet samt inkludera ett tillägg för beräknade skaderegleringskostnader.

7.3 Återköp av försäkring och överföring av försäkringars värde

Försäkringarna kan varken återköpas eller flyttas.

7.4 Fördelning av överskott till försäkringstagare och andra ersättningsberättigade

Försäkringstekniska överskott som inte behövs för förlusttäckning kan fördelas i enlighet med Företagets bolagsordning.

7.4.1 Tilldelning av överskott

Överskott används i första hand till reduktion av premier eller villkorsförbättringar.

8. Tjänstegrupplivförsäkring TGL-KL och GL-F

8.1 Bestämning av premier

Premien ska bestämmas så att den förväntas bli långsiktigt hållbar.

Premien ska fastställas för ett år i taget och som en procentsats på pensionsgrundande lön med undantag för GL-F och fortsättningsförsäkring där premien fastställs i krontal. Samma

procentsats ska tillämpas för alla försäkrade medan krontalspremien är beräknad som en genomsnittspremie för hela beståndet och är lika oavsett kön eller ålder.

Val av antaganden vid bestämmande av premier ska göras på ett ansvarsfullt sätt vilket innebär att hänsyn ska tas till osäkerhet i valda antaganden.

Riskbedömning ska följa regelverket enligt kollektivavtal. Vid ändring av försäkring d.v.s. vid tecknande av fortsättningsförsäkring kan krav på hälsoprövning föregå tecknande och mottagande av försäkring om en sådan medför utökad försäkringsrisk.

8.1.1 Avkastning

Vid beräkning av premie får ett antagande om förväntad avkastning tillämpas.

8.1.2 Skatt

Premien ska innehålla tillägg för skatt och beräknas enligt gällande regler för beskattning av tjänstegrupplivförsäkring.

8.1.3 Dödlighet

Vid beräkning av premie ska hänsyn i första hand tas till Företagets erfarenhet och bedömning av framtida förväntat utfall om dödlighet. För att göra uppskattningar kan - utöver uppgifter som tagits fram inom det egna Företaget - även uppgifter inom försäkringsbranschen eller annan officiell statistik tillämpas.

8.1.4 Sjuklighet

Vid beräkning av premie ska hänsyn i första hand tas till Företagets erfarenhet och bedömning av framtida förväntat utfall om sjuklighet. Vidare så bör beräkningen beakta både den förväntade insjuknandeintensiteten och avvecklingsintensiteten för inträffade sjukfall. För att göra uppskattningar kan - utöver uppgifter som tagits fram inom det egna Företaget - även uppgifter inom försäkringsbranschen eller annan officiell statistik tillämpas.

8.1.5 Driftskostnader

Vid beräkning av premie ska belastning för driftskostnader beaktas, där dessa långsiktigt ska täcka försäkringarnas faktiska driftskostnader.

8.1.6 Övriga antaganden

Vid beräkning av premie ska hänsyn tas till Företagets erfarenhet och bedömning av framtida förväntat utfall om arbetslöshet eller rätt till föräldrapenning.

Företaget kan ta ut en tilläggspremie så att en försäkringstagares sammanlagda premie för dess försäkrade uppgår till minst ett minimibelopp per faktureringsfall.

8.2 Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Beräkning av försäkringstekniska avsättningar sker på samma sätt oavsett om beräkningen avser finansiell redovisning eller solvensändamål.

Försäkringstekniska avsättningar består av livförsäkringsavsättning, avsättning för oreglerade skador, avsättning för återbäring och rabatter samt ej förbrukad premie. Beräkning av försäkringstekniska avsättningar ska göras med aktsamma antaganden.

8.2.1 Livförsäkringsavsättning

Den totala livförsäkringsavsättningen ska vid varje tidpunkt motsvara summan av de enskilda försäkringarnas beräknade försäkringstekniska avsättningar. Som livförsäkringsavsättning ska kapitalvärdet av de framtida förväntade dödsfallsersättningarna för det försäkringsskydd de försäkrade åtnjuter avsättas.

Till livförsäkringsavsättning ska även avsättning ske för ej förbrukad premie, vilken värderas pro rata temporis.

Avkastning

Företaget ska tillämpa en diskonteringsräntekurva i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd för tjänstepensionsföretag.

Dödlighet och Sjuklighet

Vid beräkning av livförsäkringsavsättning ska värderingen ta hänsyn till den försäkrades förväntade risk för dödsfall och sjuklighet baserat på kön och ålder. För att göra uppskattningar kan - utöver uppgifter som tagits fram inom det egna Företaget - även uppgifter inom försäkringsbranschen eller annan officiell statistik tillämpas.

Driftskostnader

Belastning för driftskostnader ska syfta till att täcka driftskostnader för efterskydd.

8.2.2 Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador delas upp på fastställda skador och okända skador. De fastställda skadorna ska anges till sitt fastställda belopp med tillägg för beräknade skaderegleringskostnader och upplupen avtalad ränta enligt försäkringsvillkor. För okända skador ska avsättning för icke fastställda skador ta hänsyn till Företagets tidigare erfarenhet samt inkludera ett tillägg för beräknade skaderegleringskostnader.

8.2.3 Avsättning för Återbäring och rabatter – Fond för tilldelad återbäring

Överskott som uppkommer kan avsättas som fond för tilldelad återbäring i den mån resultatet liksom verksamhetsgrenen Tjänstegruppplivförsäkrings ekonomiska situation som helhet tillåter detta.

8.3 Hantering av överskott

Överskott kan sättas av som tilldelad återbäring förutsatt att verksamhetsgrenens lägsta krav på konsolideringsfond är uppfyllt, med avdrag för fond för utvecklingsutgifter, samt att den ekonomiska situationen för verksamhetsgrenen som helhet tillåter detta.

Vd får besluta hur stor andel av uppkommet överskott som ska avsättas till fond för tilldelad återbäring samt i vilken omfattning fond för tilldelad återbäring kan tas i anspråk. Överskott som avsatts i fond för tilldelad återbäring är garanterat och kan tas i anspråk för framtida premier i form av premiereduktion eller förbättringar av försäkringsvillkoren för de försäkrade. Utdelning av återbäring från fond för tilldelad återbäring ska ske i enlighet med av vd beslutad utbetalningsplan. Baserat på faktisk avveckling av fond för tilldelad återbäring och uppnådd avkastning ska vd säkerställa att utbetalningsplanen ses över årligen, så att kontributionsprincipen upprätthålls.

Övrigt överskott avsätts i Företagets konsolideringsfond, vilken inte är garanterad.

8.4 Återköp av försäkringar och överföring av försäkringarnas värde

Försäkringarna kan varken återköpas eller flyttas.

9. Fastställandeuppgifter och ändringshistorik

Fastställandedatum	Ikraftträdandedatum	Ändring
2017-12-31	2018-01-01	Icke Materiella ändringar
2018-12-10	2019-01-01	Icke materiella ändringar
2019-05-22	2019-06-01	Icke materiella ändringar
2020-03-23	2020-03-23	Materiella ändringar
2020-10-06	2020-10-06	Materiella ändringar
2021-12-07	2021-12-17	Materiella ändringar
2022-03-17	2022-03-17	Materiella ändringar
2023-12-05	2024-01-01	Materiella ändringar
2024-11-29	2025-01-01	Materiella ändringar
2025-12-02	2026-01-01	Materiella ändringar
2026-mm-dd	2026-mm-dd	Icke materiella ändringar